

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача | Фикҳ дарслари (259-дарс)

19:00 / 07.12.2023 2950

Боши 258-дарсда

Сўнгра намозгоҳга чиқади.

نَع ٠ سَنَ اُنْ بَرِيْمُع يَبَا نَع
نَمْ هُنْعُ هَلَلَا يَضَرُّ هَلِةْمُومُع
يَلَصْ هَلَلَا لُوسَرِ بَاخْصَا
اَبْكَرْنَا ٠ مَلَسَوِ هِيَلْعُ هَلَلَا
هَلَلَا يَلَصْ يَبْنَلَا يَلَا اَوْءَا
مُهَّنَا ٠ نُوْدَهْ شَي مَلَسَوِ هِيَلْعُ

مُهِرَمَافٍ ، سَمَآلِابَلَالَهَلَاوَأَرْ
نَا أَوْحَبْصَا إِذَاو ، أَوْرَطُفِي نَا
وَبَا هَاوَرْ . مُهَالَصُم ىلَا أُوْدَغِي
دَمَحْأَوْيِئْأَسِّنَلَاوَدُوَاد

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва рошид халифалар ийд намозларини намозгоҳда ўқиганлари ҳақида ривоятлар кўп. Оддий масжидда ўқиса ҳам бўлаверади.

Намозгоҳда ийд намозидан олдин нафл ўқимайди.

Чунки Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

هَلَلَايِضَرِّسْأَبَعَنْبَانَع
هَلَلَايِّلَصَّيْبِّنَلَانَا : أَمْهَنْع
مُؤَيَجَرَحَمِّلَسَوِهَيْلَع

مَلَنِ نَيَّتْ غَكَرَ يَلَّ صَفِ رُطِفُ لَ
هَآوَرِ . آهَ دُغَبِ آلَ وَ آهَ لُبَقِ لَ صُي
ةَ سَمَخُ لَ

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам Фитр куни чиқиб, икки ракъат (ийд) намоз ўқидилар. Улардан олдин ҳам, кейин ҳам намоз ўқимадилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Ийд намозининг вожиблик ва адо этиш шартлари худди жуманинг шартлари кабидир. Фақат хутба бундан мустасно.

Хутба жуманинг адо қилиниши учун шартдир. Икки ийдда бу шарт йўқ. Шунинг учун ҳам ийднинг хутбаси намоздан кейин бўлади.

هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نَبَا نَع
هَلَلَا لُؤْسَرَا نَاكَ : لَأَقِ أُمُّهُ نَع
مَلَسَ وَ هَيَلَعُ هَلَلَا يَلَّ ص
هَلَلَا يَضَرُّ رَمْعًا وَ زَكَّ بَ وَ بَأُو
نَيَّ دِيغَلَا نَوَّلَ صُي أُمُّهُ نَع
ةَ بَطُخُ لَ لُبَقِ

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам, Абу Бакр ва Умар розияллоҳу анҳумо икки ийд намозини хутбадан олдин ўқир эдилар».

Ийд намозининг вақти қуёш кўтарилгандан то заволгача.

Ийд намозини қуёш бир ёки икки найза бўйи кўтарилгандан кейин ўқиса бўлади. Қуёш чиқаётган вақтда намоз ўқиш ман қилинган.

يَضْرِبُ رُسُوبِ نُبِ هَلَلٍ دُبَعِ نَع
أَنْغَرَفَ أَنْكَ : لَأَقُ هَنْعُ هَلَلٍ
نِيحَ كَلَدَوْ عَاسِلٍ هَذِهِ يَف
يِرَاخُ بُلَا هَاوَرِ حِيْبُ سَتَلَا
دُبَعِ جَرَحَ : هُظْفَلَو دُوَادِ وَبَأُو
لُوسَرُ بِحِ اصْرُسُ بِنُبِ هَلَلٍ
هَيْلَعُ هَلَلٍ اِيْلَصِ هَلَلٍ
مُوي يَفِ سَانِلَا غَمَمٌ لَسَو
مَامِإِلَا عَاطِبِإِرَكُنْ أَفِ ، دِيْع
أَنْغَرَفَ أَنْكَ : لَأَقُ ف

نَحْيُكَ لَدُوْهِ هَذِهِ اَنْتَ عَاسٍ حِيْبُ سِتِّ لَآ

Абдуллоҳ ибн Буср розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Биз бу вақтда фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Бу тасбеҳ вақтида эди».

Бухорий ва Абу Довуд ривоят қилишган.

Абу Довуднинг лафзида:

«Абдуллоҳ ибн Буср – Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари – одамлар билан ийд куни чиқди ва имомнинг кеч қолганини инкор қилиб:

«Бу соатда биз (намоздан) фориғ бўлган бўлар эдик», деди. Ўшанда тасбеҳ вақти эди», дейилган.

Уламолар, ушбу ривоятдаги «тасбеҳ вақти»дан мурод чошгоҳ намози вақти, деганлар. Бундан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг вақтларида ийд намози чошгоҳдан олдин ўқиб бўлингани келиб чиқади.

Ийд намозини заволдан кейин ўқиб бўлмаслигига қуйидаги ривоят далилдир:

نَعِ، سَنَأْ نُبْرِى مُعِ يَبَأْ نَعِ
نَمْ هُنَعُ هَلْ لَآ يَضَرُّ هَلِةَ مُمْعِ
يَلَصْ هَلْ لَآ لُؤْسَرِ بَاخْ صَأْ
أَبْكَرْ نَأْ؛ مَلَسَوْ هَلِةَ هَلْ لَآ

هَلَلَا يَلَصَّيْبُ لَيْلٍ أَوْءَاجُ
مُهَّنَانُ وَوَدَّهْ شَيْ مَلَسَ وَهَيْلَعُ
مُهَرَّمُ أَفْ، سَمَّ أَلَابَ لَالَهْ لَأَوَّارُ
نَا أَوْحَبُ صَا إِذَاو، أَوْرَطُ فُيْ نَا
وَبَا هَاوَرُ. مُهَالُ صُم لَيْلٍ أَوْدَغِي
دَمَحْ أَوَّيْئُ اسْنَلْ أَوْدَوَادُ

Абу Умайр ибн Анасдан, у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлмиш амакиси розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир гуруҳ отлиқ кишилар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, кеча ҳилолни кўрганлари ҳақида гувоҳлик бердилар. Бас, у зот одамларга оғизларини очишни ва эрталаб намозгоҳга боришни амр қилдилар».

Абу Довуд, Насоий ва Аҳмад ривоят қилишган.

Бошқа бир ривоятда эса «Заволдан кейин келдилар», дейилган. Шунинг учун «Заволдан кейин гувоҳлик берилса, ийд намози эртаси кунга қолдирилади», дейилган. Ушбу ҳадисга ҳамма мазҳаблар бир хил амал қилишади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.